

RAMVERK

Nationellt ramverk för utbyte av geodata

INTRODUKTION OCH GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

Version: 1.0

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	3
1.1	INTRODUKTION TILL NATIONELLT RAMVERK FÖR UTBYTE AV GEODATA	3
1.2	LÄSANVISNING	4
1.3	AVGRÄNSNINGAR	4
2	TERMER OCH FÖRKORTNINGAR	4
2.1	TERMER.....	4
2.2	FÖRKORTNINGAR.....	9
3	REFERENSER	9
4	FÖRÄNDRINGSFÖRTECKNING	10
5	SPECIFIKATIONER.....	10
5.1	ALLMÄNNA KRAV OCH REKOMMENDATIONER.....	10
6	PRINCIPER FÖR DIGITAL SAMVERKAN	11
6.1	EGENSKAPERNA FÖR NATIONELLA GRUNDDATA SKA VAR UPPFYLLDA	11
6.2	TILLGÄNGLIGGÖRANDE OCH HANTERING AV DATA SKA VARA FÖRENLIGT MED GÄLLANDE RÄTT	11
6.3	DATA SOM SKA INGÅ I NATIONELL GEODATAPLATTFORM SKA MODELLERAS I EN GEMENSAM INFORMATIONSLAGRINGSMODELL.....	12
6.4	DATA SKA BESKRIVAS PÅ ETT STANDARDISERAT SÄTT	13
6.5	DATA SKA GÅ ATT LITA PÅ OCH VARA ANVÄNDBAR	13
6.6	DATA SKA VARA INFORMATIONSKLASSAD	14
6.7	BEFINTLIGA STANDARDER, PROFILER AV STANDARDER OCH RAMVERK BÖR ANVÄNDAS.....	15
6.8	TIDIGARE TILLGÄNGLIGGJORDA DATA BÖR KUNNA TILLGÄNGLIGGÖRAS VID ETT SENARE TILLFÄLLE.....	15
6.9	SPECIFIKATIONER SKA BESLUTAS GENOM EN ENHETLIG PROCESS.....	16

I Inledning

I.1 Introduktion till Nationellt ramverk för utbyte av geodata

Syftet med detta ramverk är att skapa en gemensam grund för datahantering som möjliggör informationsutbyte inom grunddatadomän Fastighets- och Geografisk information (Grunddatadomän Geodata) samt Nationella geodataplattformen (NGP).

NGP utgör en del av Grunddatadomän Geodata. NGP är en plattform för att tillgängliggöra den data som är öppen, medan Grunddatadomän Geodata utgör den samlade informationen inom området.

Ramverket utgår från ett antal grundläggande principer, modeller och standarder, för att sedan inkludera enskilda specifikationer som är kravställda utifrån behoven hos olika användare.

I.1.1 GRUNDLÄGGANDE PRINCIPER

För att säkerställa enhetliga data, tillgänglighet och interoperabilitet inom NGP innehåller detta ramverk grundläggande principer som alla aktörer inom NGP behöver förhålla sig till. De krav som ställs i specifikationer och andra delar av ramverket SKA ha stöd i dessa principer. Som konsument berörs du dock inte i någon större grad av detta ramverk.

I.1.2 INFORMATIONS- OCH RESURSMODELLER

En informationsmodell är en beskrivning av information, dess struktur och samband. I informationsutbyten representerar den en överenskommelse mellan producent och konsument.

En resursmodell (även kallat informationsresursmodell) fungerar som en gemensam resurs för andra informationsmodeller. Resursmodeller beskriver generell och gemensam information i syfte att hantera och återanvända den på ett enhetligt och tillgängligt sätt, oberoende av informationsområde.

Ju fler gemensamma delar och återanvändningsbara resursmodeller som används, desto bättre fungerar informationsutbytet. Användare som nyttjar data från flera informationsområden känner lättare igen sig och kan både göra analyser och bygga egna lösningar enligt samma principer, med stöd av samma standarder och modeller.

I.1.3 MODELLERING OCH SPECIFIKATIONER

Ramverket innehåller regler och riktlinjer kopplade till modellering och specifikationer. Syftet är att skapa enhetlighet, oberoende av informationsområde eller aktör. Detta gäller såväl informations- som begreppsmodellering, vilken notation som ska användas och hur den ska tillämpas, hur specifikationer ska skrivas och utformas, med mera.

Det finns en beslutsprocess där det framgår vilka krav en specifikation måste uppfylla för att bli godkänd inom Grunddatadomän Geodata samt

mallar som används vid beslut om uppstart och godkännande av specifikation.

1.1.4 TILLÄMPNING AV STANDARDER

Standarder är en viktig del i ett nationellt tillgängliggörande av data. Det finns dock situationer där standarder motsäger varandra, inte främjar användarbehov eller av någon annan anledning inte kan användas.

I varje specifikationsdokument beskrivs de standarder som används, samt vilka delar. I förekommande fall beskrivs även standarder som aktivt har valts bort.

Observera att standarder inom varje informationsområde måste beaktas och utvärderas utifrån varje enskild specifikation.

1.2 Läsanvisning

I detta dokument används orden SKA, SKA INTE, BÖR, BÖR INTE (i versaler) med följande innebörd:

SKA (INTE) – Tvingande/krav.

BÖR (INTE) – Undantag från kravet kan göras i särskilda fall.

1.3 Avgränsningar

Detta ramverk omfattar inte: Informationssäkerhet och informationsklassning.

2 Termer och förkortningar

2.1 Termer

Tabell 1 beskriver de termer som används i detta dokument.

Tabell 1: Termer och dess definition

Term	Definition
datamängd	identifierbar samling data. [ISO 19115-1:2014 Metadata – Part 1: Fundamentals; fri tolkning och översättning]
dataprodukt	datamängd eller serie av datamängder som erbjuds. [ISO 19131:2020 Data product specifications; fri tolkning och översättning]

Term	Definition
dataproduktspecifikation	<p>specifikation av en dataproduct tillsammans med ytterligare information som möjliggör att densamma kan skapas, distribueras och användas av tredje part.</p> <p>[ISO 19131:2020 Data product specifications; fri tolkning och översättning]</p>
datavärd	<p>roll som inbegriper att lagra och tillgängliggöra för annan huvudmans räkning.</p>
företeelse	<p>något som finns i den verkliga världen eller i en tänkt värld och som man kan uppfatta eller föreställa sig.</p> <p>[Rikstermbanken]</p>
Grunddatadomän Geodata	<p>Förkortad benämning på Grunddatadomän Fastighets- och Geografisk information.</p>
information	<p>innebörd hos data.</p> <p>Anmärkning: I strikt mening är det skillnad mellan data och information. Data blir information när någon har tolkat innebörden av data. Många gånger behöver inte begreppen data och information hållas isär. Men exempelvis vid överföring mellan datorer eller lagring i datorminnen är det data, inte information, som hanteras.</p> <p>[Rikstermbanken, anmärkning omskriven]</p>
informationsklassning	<p>att genom konsekvensanalys identifiera skyddsbehovet för en viss informationsmängd.</p> <p>[Rikstermbanken]</p>
informationslagringsmodell	<p>informationsmodell som beskriver vilken digital information verksamheten hanterar.</p> <p>Anmärkning 1: I sammanhanget "Nationell geodataplattform" avser "verksamheten" samhällsbyggnadsprocessen.</p>

Term	Definition
	<p>Anmärkning 2: Informationslagringsmodellen kan även beskriva information som i dagsläget inte existerar, men behöver finnas för att verksamheten ska fungera. Ofta handlar detta om nya uppkomna behov där insamling ska påbörjas.</p>
informationsmodell	modell som definierar struktur, regler och innehåll för information inom ett visst tillämpningsområde.
informationsområde	<p>indelning av information.</p> <p>Anmärkning 1: Indelningen kan baseras på olika grunder, till exempel logisk indelning eller behovsstyrd indelning.</p> <p>Anmärkning 2: Ett informationsområde kan vara underordnat ett annat informationsområde. Det vill säga att termen kan användas oberoende av hierarkisk indelning.</p>
informationsresursmodell	<p>informationsmodell som beskriver generell och gemensam information som används i de tillämpningsspecifika informationsmodellerna.</p> <p>Anmärkning: Syftet är återanvändning och att hantera information på ett enhetligt sätt. Geometri är ett exempel.</p>
informationsspecifikation	<p>specifikation av en datamängd eller serie av datamängder tillsammans med ytterligare information som möjliggör att densamma kan skapas och användas av tredje part.</p> <p>Anmärkning: I sammanhanget "Nationell geodataplattform" avses behov, uttryckta som krav, som är viktiga i samhället.</p>
informationsutbytesmodell	informationsmodell som är anpassad för utbyte av den information som är aktuell för flera verksamheter, parter eller intressenter.

Term	Definition
informationsägare	<p>aktör som har ansvaret för den information som skapas och hanteras inom den egna verksamheten.</p> <p>[Vägledning för digital samverkan (eSam)]</p>
konsument	<p>aktör som mottar eller använder en tjänst eller information.</p> <p>[Vägledning för digital samverkan (eSam)]</p> <p>Anmärkning: Ej att förväxla med konsument i köprättslig mening, till exempel Konsumentavtalslagen.</p>
kvalitet	<p>grad till vilken inneboende egenskap uppfyller krav.</p> <p>[SS-EN ISO 19157:2013 (SV)]</p>
metadata	<p>information som beskriver data och tjänster så att sökning, inventering och användning av data och tjänster möjliggörs.</p> <p>[Inspiredirektivet]</p>
Nationella geodataplattformen, NGP	<p>sammanhängande system av tjänster, som samordnas genom överenskommelser mellan olika myndigheter i syfte att tillgängliggöra standardiserade geodata</p> <p>Anmärkning 1: Det kan bara finnas en (1) nationell geodataplattform i Sverige, vilken ibland kallas för Geodataplattformen</p> <p>Anmärkning 2: Den Nationella geodataplattformen är en plats där producenten gör sin geodata tillgänglig och konsumenten inom samhällsbyggnadsprocessen ges tillgång till all den information som densamma behöver, oavsett vem som har producerat den. Omfattar till exempel specifikationer, ramverk med mera.</p>
nationella grunddata	<p>grunddata som uppfyller överenskomna egenskaper, principer och riktlinjer.</p>

Term	Definition
	[Ramverk för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen (remissversion)].
Nationellt ramverk för utbyte av geodata	dokument som beskriver regler, riktlinjer och principer för att erhålla en enhetlighet som möjliggör standardisering, harmonisering och kombinerbarhet av grunddata inom Grunddatadomänen Geodata. Anmärkning 1: Det kan bara finnas ett (1) informationsarkitekturramverk för Grunddatadomän Geodata.
producent	aktör som tillhandahåller tjänst eller information. [Vägledning för digital samverkan (eSam)]. Anmärkning: I sammanhanget Nationell geodataplattform är en producent även alltid informationsägare.
resursmodell	<i>Se informationsresursmodell</i>
specifikation	dokument som anger krav. [ISO 9000:2015 Ledningssystem för kvalitet – Principer och terminologi].
standard	dokument, upprättat i konsensus, och fastställt av erkänt organ som för allmän och upprepad användning ger regler, riktlinjer eller kännetecken för aktiviteter eller deras resultat, i syfte att nå största möjliga reda i ett visst sammanhang. [ISO/IEC Guide 2: 2004 Standardization and related activities – General vocabulary, fri tolkning och översättning]. Anmärkning: Vissa organisationer använder termen specifikation men i det här dokumentet används termen standard för allt som täcks in av ovan definition.

Term	Definition
term	benämning för ett begrepp inom ett visst fackområde. [Rikstermbanken] Anmärkning: I vardagligt språk används orden term och begrepp synonymt, vilket även har gjorts i detta dokument där det ökar förståelsen för innehållet.

2.2 Förkortningar

Tabell 2 innehåller de förkortningar som används i detta dokument.

Tabell 2: Lista med förkortningar och dess betydelse

Förkortning	Fullständigt namn
API	Application Programming Interface.
ISO	International Organisation for Standardization.
OGC	Open Geospatial Consortium.
UUID	Universally unique identifier.
INSPIRE	Infrastructure for spatial information in Europe.

3 Referenser

- [ISO 19115-1:2014 Metadata – Part 1: Fundamentals](#)
- [ISO 19131:2007 – Specifikation av datamängder](#)
- [ISO 19131:2022 – Specifikation av datamängder](#)
- [ISO 9000:2015 Ledningssystem för kvalitet – Principer och terminologi](#)
- [Nationellt tillgängliggörande av geodata i samhällsbyggnadsprocessen \(LM Dnr 519-2018/2889\)](#)
- [Ramverk för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen](#)
- [Rikstermbanken](#)
- [SS-EN ISO 19157:2013 \(SV\)](#)
- [Säkert och effektivt elektroniskt informationsutbyte inom den offentliga sektorn \(DIGG Dnr 2019-100\)](#)
- [Uppdrag om säker och effektiv tillgång till grunddata \(DIGG Dnr 2018-31\)](#)
- [Vägledning för digital samverkan \(eSam\)](#)

4 Förändringsförteckning

Tabell 3: Förändringsförteckning

Version	Förändring
1.0	Ersätter det som tidigare var Del A i informationsarkitekturramverket.

5 Specifikationer

I vissa sammanhang används termen "standard" eller en variant av densamma. I detta informationsarkitekturramverk anses en standard vara ett dokument som är antaget av ett standardiseringsorgan, till exempel ISO och W3C, och därför används termen "specifikation".

En specifikation är ett kravdokument som kan användas i alla delar av processen, från att data samlas in av producenten till dess att den blir tillgänglig för konsumenten.

Det är viktigt att särskilja olika typer av specifikationer, då de riktar sig mot olika målgrupper och utgör grunden till att uppfylla överenskomna mål och behov.

[Specifikation för informations- och dataproduktspecifikationer](#) innehåller en beskrivning av fyra olika typer av specifikationer för datautbyte; två som berör faktiska informationsområden och två som är av mer teknisk karaktär och berör Nationella geodataplattformen. De fyra typerna av specifikationer är:

- Informationsspecifikation
- Dataproduktspecifikation för tillgängliggörande i Nationella geodataplattformen
- Specifikation för leverans till Nationella geodataplattformen
- Specifikation för att söka och hämta referensdata

5.1 Allmänna krav och rekommendationer

- Informationsspecifikationer SKA följa tillämpliga delar i ISO 19131.
- All data som erbjuds konsumenter SKA specificeras i en dataproduktspecifikation.
- Dataproduktspecifikationer SKA följa ISO 19131.
- Specifikationer SKA vara allmänt åtkomliga, men då informationsspecifikationer inte nödvändigtvis beskriver vad som erbjuds en konsument BÖR INTE denna typ av specifikation tillgängliggöras på konsumentfokuserade platser.
- Specifikationer SKA följa de regler och riktlinjer som beskrivs i detta informationsarkitekturramverk.

6 Principer för digital samverkan

För enhetliga tolkningar och effektiv hantering av data inom Grunddatadomän Geodata följer ramverket de grundläggande principer för digital samverkan som tagits fram av DIGG (Myndigheten för digital förvaltning). De förutsätter:

- Öppenhet som standard.
- Ett riskbaserat och systematiskt informationssäkerhetsarbete.
- Aktuell och uppdaterad data.
- Användaren i centrum.
- Lätthanterlig information.

Dessa principer har som utgångspunkt att säkerställa nationellt säker och effektiv tillgång till grunddata samt ett säkert och effektivt informationsutbyte inom den offentliga sektorn.

6.1 Egenskaperna för nationella grunddata ska vara uppfyllda

6.1.1 BESKRIVNING

Data som ska ingå i NGP ska uppfylla egenskaperna för nationella grunddata beskrivna i DIGG:s ”Ramverk för nationella grunddata inom den offentliga förvaltningen”. Dessa egenskaper är:

- Nationella grunddata produceras av offentliga aktörer.
- Nationella grunddata används av flera konsumenter.
- Nationella grunddata är viktiga i samhället.
- Nationella grunddata följer överenskomna regler.

6.1.2 EFFEKT

- Användbara data tillgängliggörs.

6.1.3 REALISERING

- Producenter SKA säkerställa att den data de tillgängliggör inom NGP uppfyller egenskaperna för nationella grunddata.

6.2 Tillgängliggörande och hantering av data ska vara förenligt med gällande rätt

6.2.1 BESKRIVNING

Tillgängliggörande och hantering av data inom NGP ska vara förenlig med gällande rätt, till exempel tryckfrihetsförordningens bestämmelser om allmänna handlingar, offentlighets- och sekretesslagen som reglerar tystnadsplikt och hantering av allmänna handlingar, arkivlagen som innehåller bestämmelser om myndigheternas bevarande och gallring av allmänna handlingar, dataskyddsförordningen och de särskilda

registerförfattningarna som reglerar myndigheters behandling av personuppgifter, med flera.

6.2.2 **EFFEKT**

- Tillgängliggörande av data inom NGP är rättsligt möjligt.

6.2.3 **REALISERING**

- Informationsmodellering SKA ta hänsyn till juridiska förutsättningar (detta kan innebära att den mest logiska strukturen på data kanske inte är genomförbar ur ett juridiskt perspektiv).
- Informationsmodeller SKA ta hänsyn till informationsägarskap.

6.3 Data som ska ingå i Nationell geodataplattform ska modelleras i en gemensam informationslagringsmodell

6.3.1 **BESKRIVNING**

Data som ingår i NGP ska modelleras enligt överenskommen notation i en gemensam informationslagringsmodell. Syftet med denna gemensamma informationslagringsmodell är att visa vilka data som finns i NGP och hur dessa data relaterar till varandra.

6.3.2 **EFFEKT**

- Synliggör vilka data som finns nationellt hos olika aktörer, samt hur de relaterar till varandra och inom vilket informationsområde de finns.
- Enkelt för aktörer att hitta den information de vill konsumera
- Tydliggör för aktörer vilken informationsägare som har ansvar för vilken information.
- Möjliggör identifiering av vilken data som kan kombineras med annan grunddata.
- Möjliggör en gemensam och enhetlig informationsklassning.
- Möjliggör att i framtiden standardisera informationsområden (som i grunden är mycket stabila, till skillnad mot utbytesformat som anpassas efter nya tekniska möjligheter och konsumentefterfrågan).
- Minskar risken för dubbellagring.

6.3.3 **REALISERING**

- Modell- och specifikationsansvarig SKA ta fram informationslagringsmodeller för deras data.
- NGP:s samordnare SKA tillse att informationslagringsmodeller är samordnade (*förtydligande: inte vara "isolerade öar"*).
- Informationslagringsmodellen SKA vara teknikberoende.
- Faktiska företeelser SKA ha en (1) unik och beständig identifierare i form av ett UUID.

6.4 Data ska beskrivas på ett standardiserat sätt

6.4.1 BESKRIVNING

För att främja användning av den data som tillgängliggörs inom NGP, och för att kunna använda andra producenters data, är det nödvändigt att densamma är beskriven på ett enhetligt och förståeligt sätt. Olika typer av specifikationer används för detta ändamål, tillsammans med annan nödvändig dokumentation.

6.4.2 EFFEKT

- Minskar felaktig användning av data.
- Ökar möjligheten att sätta samman data.

6.4.3 REALISERING

- Modell- och specifikationsansvarig eller av dem utsedd, SKA beskriva sin data på ett strukturerat, standardiserat och samordnat sätt i form av specifikationer, och i enlighet med detta ramverk.
- Beskrivningar av data SKA vara förståeliga och anpassade efter dess målgrupp.
- Begreppsmodeller BÖR finnas för varje informationsområde; definitioner eller beskrivningar av centrala termer SKA finnas.
- Objekttyper, inklusive egenskaper på dessa, SKA vara beskrivna.
- På NGP:s webbplats SKA beskrivningar av data, i form av till exempel definitioner, modeller och specifikationer, tillgängliggöras.
- Användningen av gemensamma beskrivningar och definitioner SKA underlättas genom till exempel kodlisteregister och ordlistor som är maskinellt läsbara.

6.5 Data ska gå att lita på och vara användbar

6.5.1 BESKRIVNING

Producenten har ansvaret för sin egna data och ska kunna garantera att de uppgifter som tillgängliggörs inom NGP är korrekta, fullständiga, uppdaterade och uppfyller kvalitet enligt gemensamt framtagna specifikationer.

Vid val av lösningar ska interoperabilitet vara i fokus och bearbetning av data ska inte behöva göras för att kunna använda eller förstå data. Med ”användbar” avses även möjliggörande till maskinell hantering av data hos konsumenter, till exempel för att göra olika typer av analyser. Dessa analyser ska kunna ta hänsyn till kvalitet på data så att analysens tillförlitlighet kan utvärderas.

6.5.2 EFFEKT

- Värdefulla underlag för beslutsfattande (rätt beslut kan fattas).
- Drivkraft för ökat och breddat användande, inklusive innovation.

- Data kan användas för automatiserade beslut.

6.5.3 REALISERING

- Producenter BÖR INTE tillgängliggöra data som de inte är informationsägare av.
- Krav på kvalitet BÖR ställas för data genom enhetligt utformade specifikationer.
- Krav på vilka kvalitetselement som ska utvärderas samt vilka kvalitetsmått som ska användas ska framgå av specifikationen.
- Kvalitetsuppgifter för data SKA tillgängliggöras, och BÖR kunna läsas maskinellt, till exempel som metadata eller som en del av informationsmodellen.
- Producenter BÖR ha transparenta, accepterade och väletablerade rutiner för underhåll av data.
- Maskinella valideringar av data BÖR utföras för att säkerställa och upprätthålla god kvalitet.
- Det Nationella ramverket för utbyte av geodata SKA ställa krav på lösningar som uppnår operabilitet.
- Realtidsuppdatering BÖR tillämpas.
- Fritextfält i informationsmodeller BÖR undvikas.
- Värdet ”annan”, ”övrigt” eller liknande BÖR undvikas i värdelistor (det ger upphov till sämre datakvalitet).
- All bearbetning av data BÖR vara dokumenterad (*konsumenter av data som vidareförädlar och tillgängliggör data utanför NGP bör även de följa denna princip för att uppnå en hög tillförlitlighet*).

Anmärkning: I samband med att informationsägarskap tydliggörs kan det uppstå situationer där en ekonomiskt ”svagare” aktör får ett större ansvar, och genom sina förutsättningar inte kan upprätthålla kvaliteten på befintliga data. Denna problematik bör då utredas och omhändertas för att upprätthålla befintlig kvalitet.

6.6 Data ska vara informationsklassad

6.6.1 BESKRIVNING

Data som tillgängliggörs inom NGP ska vara informationsklassad. För att den information som tillgängliggörs ska uppfylla krav på informationssäkerhet ska den skyddas utifrån tre säkerhetsaspekter: Konfidentialitet, Riktighet och Tillgänglighet (KRT). Det betyder att informationen endast är tillgänglig för behöriga, är korrekt och inte obehörigt ändrad, samt kan komma åt i rätt tid. Utgå ifrån och ta stöd av verksamhetens befintliga systematiska informationssäkerhetsarbete. Med detta som utgångspunkt kan informationen klassas med skyddsbehov på rätt nivå.

6.6.2 EFFEKT

- Data som tillgängliggörs är säkert att tillgängliggöra.

6.6.3 REALISERING

- Informationsklassning av data SKA genomföras och dokumenteras.

6.7 Befintliga standarder, profiler av standarder och ramverk bör användas

6.7.1 BESKRIVNING

Data kan behöva kombineras med annan data, såväl nationellt som internationellt, vilket ställer krav på enhetlighet och gemensam uppfattning och strukturering av data. Även krav på tillgängliggörande av data inom olika initiativ och förordningar kan finnas, vilket underlättas genom användning av befintliga standarder, profiler av standarder samt såväl detta ramverk som andra erkända ramverk.

6.7.2 EFFEKT

- Data kan utbytas med andra aktörer, såväl nationellt som internationellt.

6.7.3 REALISERING

- Där det är tillämpligt, och efterfrågat, SKA standarder användas, eller åtminstone vara kompatibla med standarder.
- Informationsresursmodeller beskrivna i detta informationsarkitekturramverk SKA användas.

6.8 Tidigare tillgängliggjorda data bör kunna tillgängliggöras vid ett senare tillfälle

6.8.1 BESKRIVNING

Beslut som tas av myndigheter och organisationer kan basera sig på data som vid det aktuella tillfället var aktuell. Data är dock föränderlig, vilket innebär att ett nytt uttag av data från andra myndigheter reflekterar den vid detta tillfälle aktuella data.

Data som tillgängliggjorts tidigare inom NGP kan behövas vid ett senare tillfälle, till exempel på grund av omprövning.

6.8.2 EFFEKT

- Rättvis hantering av beslut, där tidigare förhållanden kan återskapas för att ligga till grund för omprövningar.
- Lokala kopior kan undvikas.

6.8.3 REALISERING

- Data som tillgängliggörs inom NGP SKA ha tidsstämplar.
- Historiska versioner av data som tillgängliggjorts inom NGP BÖR finnas, där behovet av dess tillgänglighet SKA utredas individuellt (*förttydligande: historiska versioner är nödvändigtvis inte lättillgängliga*)

om efterfrågan är låg; datavärd och producent kan ha en överenskommelse om vem som tillgängliggör historiska data).

- Producenter BÖR ha en väletablerad versionshantering som möjliggör tillgängliggörande av tidigare, inom NGP, tillgängliggjorda data.

Principen kan i vissa situationer uppfyllas genom uppfyllande av arkivlagen.

6.9 Specifikationer ska beslutas genom en enhetlig process

6.9.1 BESKRIVNING

Innan specifikationer tillgängliggörs ska alla intressenter vara överens om, och godkänna, att de uppfyller detta ramverk och andra vitala kriterier.

6.9.2 EFFEKT

- Specifikationer är ändamålsenliga, nationellt erkända och använda.

6.9.3 REALISERING

- Specifikationer SKA beslutas genom den beslutsprocess som beskrivs i [Specifikation för informations- och dataproduktspecifikationer](#).